

Rooms-Katholiek Kerkgenootschap in Nederland

Cijfers

Kerkbalans 2016

Mr. J.L.W.M. Zuidwijk
R.-K. Economencollege

Inleiding

In 2018 wordt voor de 45^e maal de landelijke actie *Kerkbalans* gehouden. Aan de actie nemen drie kerkgenootschappen deel, namelijk het Rooms-Katholieke Kerkgenootschap, de Protestantse Kerk in Nederland en de Oud-Katholieke Kerk. De informatie die u in deze notitie aantreft, heeft alleen betrekking op het Rooms-Katholieke Kerkgenootschap in Nederland.

Kerkbalans wordt jaarlijks gehouden ter ondersteuning van de geldwerving in de parochies. De parochies organiseren deze geldwervingsactie zelf. Dit gebeurt onder de vlag van Kerkbalans, waarbij genoeg ruimte blijft voor lokale invulling.

Voor de parochies vormen de opbrengsten uit de actie Kerkbalans een belangrijke en onmisbare inkomstenbron. Daarmee kunnen de vele kosten worden gedekt. De grootste kostenpost vormen de gebouwen: kerken, pastorieën en parochiecentra. Deze zijn eigendom van de parochie en moeten door de parochie onderhouden worden. Daarnaast zijn er uiteraard de salarissen voor priesters, diakens, pastoraal werkers, secretariaatsmedewerkers, huishoudelijk personeel, kosters en organisten/dirigenten. Ook de vieringen en andere activiteiten kosten geld. Tot slot dienen ook diverse andere verplichtingen te worden betaald, zoals bijdragen aan het bisdom.

Deze notitie is als volgt ingedeeld:

- In hoofdstuk 1 worden de financiële gegevens verstrekt van de gezamenlijke parochies met betrekking tot hun inkomsten en uitgaven over 2016.
- In hoofdstuk 2 wordt specifiek aandacht besteed aan de opbrengsten uit Kerkbalans en aan het aantal huishoudens dat een bijdrage geeft.

1 Inkomsten en uitgaven van de parochies in 2016

De financiële cijfers in deze paragraaf zijn ontleend aan de jaarrekeningen van de parochies. De vergelijking met 2015 gebeurt op basis van cijfers die enigszins verschillen van die in de vorig jaar verschenen notitie *Cijfers Kerkbalans 2015*. Deze correcties hebben plaatsgevonden op basis van nagekomen jaarrekeningen van parochies.

Inkomsten

De inkomsten van parochies (zie tabel 1) bedragen in 2016 bijna € 146 miljoen. Deze inkomsten bestaan voor 60% uit inkomsten 'levend geld', hetgeen een optelling is van de bijdragen aan Kerkbalans, de collecten voor de eigen kerk en de vergoedingen voor kerkelijke diensten. De overige inkomsten (40%) zijn afkomstig uit bezittingen en beleggingen.

De inkomsten levend geld bedragen ruim € 87 miljoen (tegen € 91 miljoen in 2015). Ruim de helft van deze inkomsten wordt gerealiseerd door de geldwerving in het kader van Kerkbalans. De inkomsten uit Kerkbalans zijn in 2016 met € 1,6 miljoen (- 3,2%) gedaald tot bijna € 48 miljoen. Daarentegen zijn de inkomsten die parochies hebben uit bezittingen en vermogen, in 2016 met bijna 4% gestegen. In zijn totaliteit zijn de inkomsten van de parochies in 2016 met € 2 miljoen gedaald, een daling van 1,3%. Deze daling is minder dan die in 2015 (-2,5%).

Uitgaven

De totale uitgaven (tabel 2) van de parochies bedragen in 2016 bijna € 159 miljoen; deze uitgaven zijn in vergelijking met 2015 aanzienlijk gedaald, namelijk met ruim € 7 miljoen. Over de hele linie dalen de uitgaven, maar met name die voor gebouwen (- € 4 miljoen).

Tekort

Een overzicht van inkomsten en uitgaven is weergegeven in figuur 1. In totaal hadden de parochies in 2016 een tekort van € 13 miljoen (9% van de inkomsten), dat ten laste van het vermogen en de voorzieningen is gebracht. Dit tekort is € 5 miljoen lager dan in 2015, vooral door de incidentele baten uit de verkoop van kerkgebouwen.

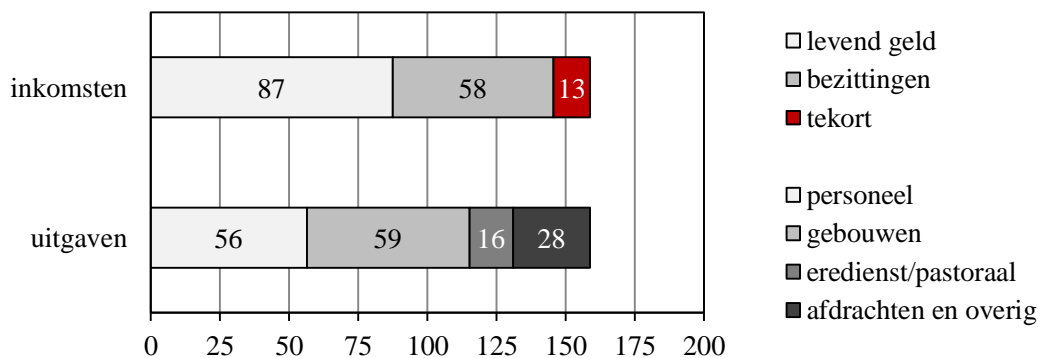
Tabel 1 Specificatie inkomsten parochies in 2016

2016	bijdragen Kerkbalans		collecten eigen kerk		vergoeding kerkelijke diensten		totaal inkomsten 'levend geld'		inkomsten uit vermogen en bezittingen		totaal
	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000
Groningen-Leeuw.	3.317	50	635	10	796	12	4.748	72	1.871	28	6.619
Utrecht	11.857	36	5.752	18	3.116	10	20.725	64	11.811	36	32.536
Haarlem-Amst.	6.359	34	3.136	17	1.697	9	11.192	61	7.242	39	18.434
Rotterdam	7.572	35	3.563	16	3.088	14	14.223	65	7.560	35	21.783
Breda	4.191	37	1.561	14	1.153	10	6.905	62	4.289	38	11.194
Den Bosch	7.578	23	4.521	14	3.233	10	15.332	46	17.831	54	33.163
Roermond	6.989	32	3.404	16	3.824	17	14.217	65	7.737	35	21.954
Totaal	47.863	33	22.572	15	16.907	12	87.342	60	58.341	40	145.683

Tabel 2 Specificatie uitgaven parochies in 2016

2016	gebouwen		personele kosten		kosten eredienst en pastoraal		afdrachten en overige kosten		totaal
	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000
Groningen-Leeuw.	2.366	33	2.904	40	733	10	1.198	17	7.201
Utrecht	9.995	33	13.627	44	3.692	12	3.400	11	30.714
Haarlem-Amst.	7.735	36	6.956	32	2.013	9	4.749	22	21.453
Rotterdam	7.799	33	8.327	35	2.035	9	5.643	24	23.804
Breda	3.663	30	5.180	42	1.111	9	2.316	19	12.270
Den Bosch	17.233	46	10.882	29	3.395	9	5.609	15	37.119
Roermond	10.015	38	8.456	32	2.687	10	5.073	19	26.331
Totaal	58.806	37	56.332	35	15.666	10	27.988	18	158.792

Figuur 1 Inkomsten en uitgaven van parochies in 2016 (x € 1 miljoen)

2 Ontwikkeling van de inkomsten uit Kerkbalans

De inkomsten uit Kerkbalans bedragen in 2016 bijna € 48 miljoen, hetgeen een daling ten opzichte van 2015 betekent met € 1,6 miljoen (- 3,2%). Deze daling is iets hoger dan die in het voorgaande jaar.

Wanneer we per bisdom de ontwikkeling van 2014 tot 2016 bezien, dan kunnen we constateren dat bisdom Rotterdam als enige bisdom een stijging van de inkomsten uit Kerkbalans laat zien, met 6%. Alle andere bisdommen kennen een daling. Deze varieert van een daling met 3% in bisdom Groningen tot een daling over twee jaar met 13% in het bisdom Den Bosch.

Wat betreft het aantal bijdragers (tabel 4), zien we dat nog slechts 32% van de katholieke huishoudens bijdraagt aan Kerkbalans, wederom 2 procentpunten lager dan in het voorafgaande jaar. Daarmee zet de trend van minder deelname aan Kerkbalans zich voort. De daling van het percentage bijdragende huishoudens heeft zich in de afgelopen jaren het sterkst voorgedaan in de zuidelijke bisdommen.

Volgens kerkelijke registratie waren er ultimo 2016 3.832.000 katholieken, hetgeen per persoon een Kerkbalans-bijdrage betekent van € 12,50. Nemen we uitsluitend degenen die daadwerkelijk een kerkbijdrage hebben gegeven (32% van alle katholieken), dan komen we tot een gemiddelde Kerkbalans-bijdrage van circa € 39 per geveer, ofwel circa € 86 gemiddeld per huishouden¹ dat deelneemt aan de actie. Deze bedragen per geveer en per gevend huishouden zijn iets hoger dan in 2015.

Op basis van de resultaten uit de monitor Kerkbalans 2012-2016² kan de opbrengst in 2017 worden geprognoseerd. Naar verwachting zijn de opbrengsten in het afgelopen jaar gedaald met 3,5%, naar een bedrag van € 46,2 miljoen.

¹ Uitgaande van een gemiddelde huishoudgrootte van ongeveer 2,2 personen per huishouden.

² De monitor wordt uitgevoerd onder alle parochies. De responsgroep vormt een representatieve afspiegeling van alle parochies wat betreft bisdom, aantal parochianen en stedelijkheid.

Tabel 3 Bijdragen Kerkbalans (x € 1.000)

	2014	2015	2016	2017*
Groningen-Leeuwarden	3.413	3.553	3.317	
Utrecht	12.632	12.274	11.857	
Haarlem-Amsterdam	6.733	6.462	6.359	
Rotterdam	7.131	7.600	7.572	
Breda	4.595	4.342	4.191	
Den Bosch	8.690	8.123	7.578	
Roermond	7.328	7.096	6.989	
Totaal	50.522	49.450	47.863	46.200*

* Prognose

Tabel 4 Deelname van katholieke huishoudens aan Kerkbalans (in %)

	2012	2013	2014	2015	2016
Groningen-Leeuwarden	60	57	61	62	59
Utrecht	55	51	52	50	48
Haarlem-Amsterdam	42	43	38	38	37
Rotterdam	36	34	32	32	29
Breda	35	33	31	27	29
Den Bosch	35	31	30	28	26
Roermond	33	32	31	30	27
Totaal	40	37	36	34	32